

Konjunkturnotat – Ajourføring februar 2011

Konjunkturnotat indeholdende forventninger til prisudviklingen for landbrugsprodukter i 2011 og 2012.

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Den Europæiske Union ved Den Europæiske Fond for Udvikling af Landdistrikter og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har deltaget i finansieringen af projektet.

Indledning

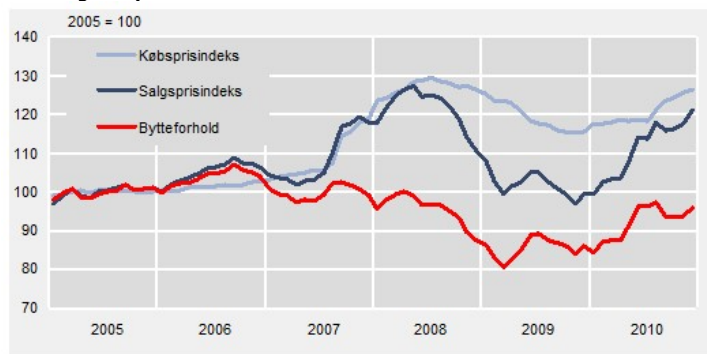
Landbrug & Fødevarer og Videncenteret for Landbrug offentliggjorde i september 2010 et konjunkturnotat indeholdende forventninger til prisudviklingen for landbrugsprodukter. Siden da er priserne på landbrugets salgsprodukter og indsatsfaktorer steget væsentligt. I dette notat gennemgås årsagerne til denne udvikling og forventninger til prisudviklingen for landbrugets hovedprodukter i 2011.

FAOs prisindeks for fødevarer er på det højeste niveau nogensinde, og det har naturligvis også betydning for den danske landbrugsproduktion. I det følgende gennemgås forventningerne for korn, svinekød, mælk, oksekød, foder og handelsgødning. Dette notat er en ajourføring af konjunkturnotatet fra september, og hvis intet andet er nævnt, er grundforventningerne uændrede i forhold til det forrige notat.

Energiomkostningerne er også stigende, mangel på vand i de norske og svenske kraftværker resulterer i høje elpriser, og olieprisen er steget til over 100 \$ blandt andet som følge af uroen i Nordafrika og Mellemøsten.

Landbrugets bytteforhold er forbedret med 10 pct. point fra indeks 86 i januar 2010 til 96 i december 2010. På grund af lange foderkontrakter er de høje kornpriser endnu ikke slået helt igennem på foderomkostningerne i bytteforholdsberegningen, og derfor forventes det, at bytteforholdet vil falde i begyndelsen af 2011. Forbedrede afsætningspriser i 2011 kan medvirke til, at det kun bliver et mindre fald.

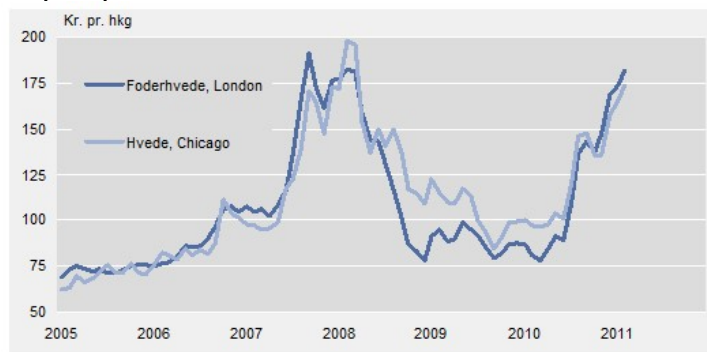
Landbrugets bytteforhold

Planteprodukter

I juni 2010 var prisen på den korteste future på foderhvede på Londonbørsen 90 kr. pr. hkg. Siden er prisen steget til over 180 kr. i de første uger af februar 2011. Futures med novemberterminal handles ca. 25 kr. billigere. De danske afregningspriser følger efter med nogle måneders forsinkelse, da en del af kornet afregnes på kontrakter. I december 2010 var landmændenes gennemsnitlige afregningspris for foderhvede 135 kr. pr. hkg, og det vurderes, at den vil stige indtil høsten 2011 for derefter at falde lidt.

Børspriser på korteste hvedefuture

Den europæiske kornproduktion kom dårligt fra start i 2010 med hård vinter i Nordeuropa, efterfulgt af en meget regnfuld forsommer i Østeuropa. Samtidig var der i vækstsæsonen mangel på regn i det vestlige Europa. Da høsten skulle i hus, betød store regnmængder, at kvaliteten af den danske kornhøst blev dårlig, og der var store omkostninger til tørring af kornet. Kornproduktionen i EU-27 blev på 134,5 mio. tons, et lille fald i forhold til 2009 og 17 mio. tons mindre end i 2008.

Tørke i Sortehavsområdet ramte hvedeproduktionen i Rusland, Ukraine og Kasakhstan hårdt. I juni 2010 forventede USDA en hvedehøst i det tidligere Sovjetunionen på 108 mio. tons. I 2008 var hvedeproduktionen på 115 mio. tons og 114 mio. tons i 2009. På grund af tørken blev der kun høstet 81 mio. tons i de tidligere sovjetiske republikker, heraf halvdelen i Rusland. I begyndelsen af august 2010 annoncerede Rusland, at de ville lukke for eksporten af korn, og den 5. august nåede Londonbørsen en foreløbig rekordpris på 142 kr. pr. hkg. Den højeste pris siden juni 2008. Herefter fulgte nogle måneder med en stabil prisudvikling, og først i slutningen af november steg futureprisen i London til over 150 kr.

I december begyndte det at stå klart, at La Niña vejrfænomenet i 2010 ville blive det kraftigste siden midten af 1970'erne. La Niña medfører blandt andet øget risiko for nedbør i Australien, Indonesien og Filippinerne og tørke i Sydamerika samt øget mulighed for nedbørmangel i USA.

Som bekendt blev Australien ramt af ødelæggende oversvømmelser, og selvom den australske hvedehøst blev på 25 mio. tons, 3-4 mio. tons mere end i 2008 og 2009, så har de store nedbørmængder betydet, at kvaliteten af kornet er dårlig, samt at transport til udskibningshavnene er særdeles besværlig. Den australske produktion af kul, frugt og grønsager er også hårdt ramt.

Risikoen for at La Niña ville resultere i tørke i Argentina, var med til at presse priserne op i december og januar. Tørken har medført nedjusteringer i produktionsforventningerne, men der er fortsat udsigt til en god høst. Dermed er usikkerheden, som har presset priserne op, reduceret. Brasilien er ikke blevet ramt af La Niña i denne omgang, kun i enkelte sydlige regioner er der mangel på nedbør, og generelt er der udsigt til en særdeles god høst i de kommende måneder. Oil World forventer således, at Brasiliens sojahøst bliver på 71 mio. tons, hvilket er ny rekord, og udgør ca. 28 pct. af verdens sojaproduktion.

I Nordamerika betyder hårdt vintervejr en øget risiko for afgrødeskader. Mangel på fugtighed i jorden har hæmmet væksten, og usikkerheden er med til at presse priserne op. I Kina er der også problemer med tørke, og det har været nævnt, at hvedeproduktionen kan falde fra 115 mio. tons sidste år til under 100 mio. tons i 2011. Det har allerede medført stigende priser på det kinesiske marked. Såfremt det medfører nedjusteringer af forventningerne i de kommende rapporter fra USDA, som i februar 2011 fortsat forventer en kinesisk hvedehøst på 114 mio. tons, kan det også trække yderligere opad på de internationale futurepriser.

De høje fødevarerpriser har medført uroligheder i mange lande. Samtidig er olieprisen kommet over 100 dollars, og det trækker afgrødepriserne med opad. I USA bruges 40 pct. af majsproduktionen således til bioethanol. Det svarer til 15 pct. af den globale majsproduktion og 6 pct. af den globale kornproduktion.

For at sikre sig imod fremtidige prisudsving og forsyningsknaphed ønsker flere af de store importlande at øge deres lagerkapacitet. For eksempel har Saudi Arabien planer om at fordoble deres hvedelagre til 3 mio. tons, hvilket svarer til et års forbrug. Såfremt denne trend bliver udbredt, vil det øge efterspørgslen i de kommende år og være medvirkende til at holde priserne på et højt niveau.

De følgende tabeller viser produktionsforventningerne og prisudviklingen for dansk og international planteproduktion.

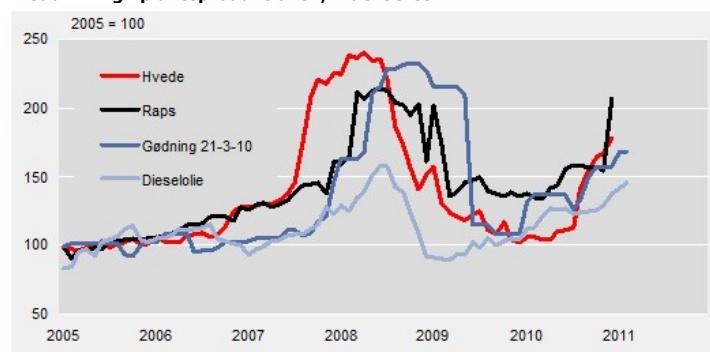
Global kornproduktion, mio. tons*			
År	Produktion	Forbrug	Lager ultimo
2008	2242	2159	453
2009	2231	2196	488
2010	2179	2241	425

Kilde USDA, WASDE *inklusive ris

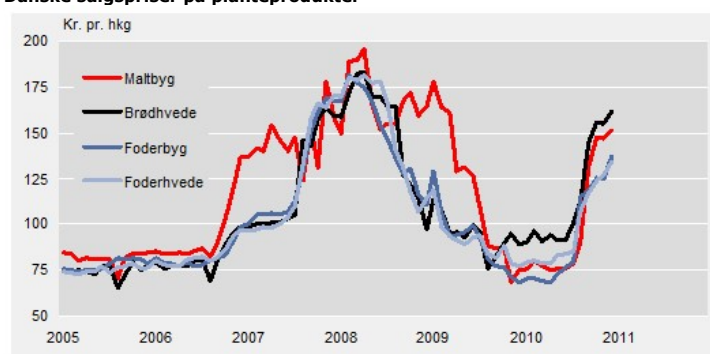
Global hvedeproduktion, mio. tons			
År	Produktion	Forbrug	Lager ultimo
2008	684	642	167
2009	682	652	198
2010	645	665	178

Kilde USDA, WASDE

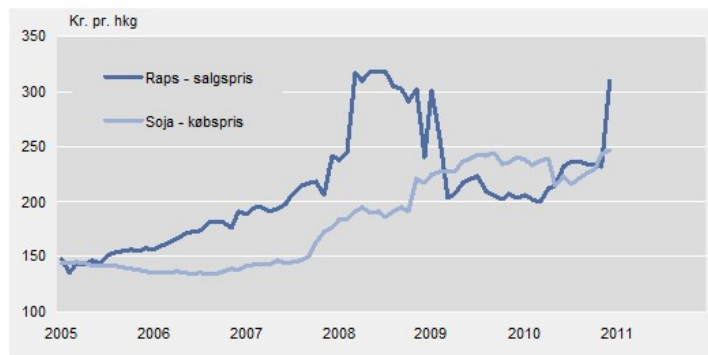
Prisudvikling i planteproduktionen, indekseret

Danske salgspriser på planteprodukter

Danske afregningspriser på raps og soja

Animalske produkter

Svinekød

Afsætningssituation på det europæiske marked er stærkt forbedret de seneste uger, hvor noteringen herhjemme er steget med 80 øre i de seneste uger.

Det tyske marked har stort set overvundet effekterne fra dioxinkrisen, og den tyske notering er steget eksplosivt de seneste uger, så den nu igen er på niveau med de øvrige EU-lande, samtidig med at afsætningen af smågrise til det tyske marked også er normaliseret. Slagterierne herhjemme melder desuden om god afsætning til markederne uden for Europa, hvor særligt Sydkorea, Rusland og Kina har god efterspørgsel, mens der til Japan er rolig handel, men til godt prisniveau.

EU-Kommissionens beslutning om at indføre støtte til oplagring af svinekød fra 1. februar har givet et generelt løft til priserne på det europæiske marked. Ordningen bliver flittigt benyttet, hvilket her og nu fjerner svinekød fra markedet, og forbedrer forholdet mellem udbud og efterspørgsel for svinekød på EU-markedet. Samtidig har sælgerne nu et alternativ i form af oplagring, hvilket har betydet, at markedet er skiftet fra købers marked til sælgers. Her skal man dog huske, at det oplagrede kød ikke fysisk forsvinder fra markedet, men vil komme ud på markedet igen efter 3-5 måneder på lager, hvilket på det tidspunkt vil resultere i et større udbud end ellers. Men til den tid forventes udbuddet af svinekød at ligge betydeligt lavere end nu, hvorfor de store negative indvirkninger forhåbentlig kan undgås.

Når man ser på udviklingen på de internationale markeder uden for Europa, er der som sagt stærkt positive signaler og grund til større optimisme omkring prisudviklingen i 2011, end der for bare få måneder siden var belæg for.

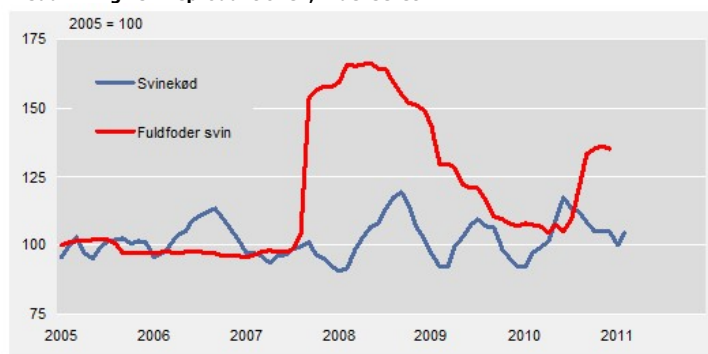
I Sydkorea slås man fortsat med omfattende sygdomsproblemer i husdyrbestanden i form af mund- og klovesyge og fugleinfluenza. Mund- og klovesygen har indtil nu betydet, at mellem 2,5 og 3,0 mio. svin er blevet slået ned. Det forventes, at den sydkoreanske import af svinekød vil stige med mindst 20-30 pct. i år, svarende til 60-90.000 tons. I Rusland har de seneste opgørelser af husdyrbestanden vist en svagt faldende svinebestand. Med et fortsat stigende russisk forbrug af svinekød tyder det også på et stigende importbehov for svinekød til Rusland i 2011. Og i USA, hvor man har frygtet en stigende produktion af svinekød i andet halvår af 2011, tyder den seneste svinetælling på en forholdsvis behersket stigning eller stabil amerikansk produktion i andet halvår. Alt sammen noget der øger forventningerne til svinekødspriserne på de internationale markeder i 2011.

Uanset svinepriserne stiger her og nu, er der dog fortsat et godt stykke op til produktionsomkostningerne. De høje foderpriser betyder, at svineproducenterne i hele EU lider under ekstrem dårlig produktionsøkonomi. Og efter fire år med ganske dårlig økonomi i svineproduktionen i EU kan det undre, at produktionen af svin i de fleste EU-lande fortsætter med at ligge lidt højere end året før. Tilsyneladende er dårlig produktionsøkonomi ikke længere nok til at få produktionen af svin i EU til at falde. Med den besætningsstruktur, der er i dag i EU, skal der åbenbart - som vi ser nu - en ekstrem dårlig økonomi til, før produktionen af svin begynder at vige.

Der er offentliggjort nye tællinger for svinebestanden i blandt andet Danmark, Holland og Polen. I forhold til samme tid året før er der nedgang i Danmark, Tjekkiet og Ungarn, men stigning i Holland og Polen. Det bliver derfor meget interessant at se, om der også er tale om fald eller stigninger i bestandene i de øvrige EU-lande, når deres tællinger offentliggøres i løbet af foråret.

Men uanset hvor katastrofal svineproducenternes økonomiske situation ser ud i øjeblikket, kan situationen hurtigt vende. Får vi de forventede meldinger om reduceret svinebestand i EU landene i løbet af foråret, kan pristigningerne tage yderligere fart. Spørgsmålet er, hvor hurtigt priserne stiger, og om prisstigningerne er store nok til at udligne de høje foderpriser.

Prisudvikling i svineproduktionen, indekseret

Mælk

Siden starten af 2011 er verdensmarkedssituationen for mejeriprodukter blevet stadig fastere. Den samme trend har afspejlet sig i prisdannelsen på det europæiske marked. Historisk set er starten af et kalenderår normalt præget af faldende priser internt i EU. I år har vi imidlertid set denne risiko for afmatning erstattet af en massiv efterspørgsel på markeder i og uden for EU. Dette har fuldstændig elimineret det normale mønster. Her i januar 2011 er FAO's globale fødevareindeks for mejeriprodukter på 221, en stigning på 6,2 pct. fra december, i november 2007 toppede indekset med 269.

New Zealand spåede i sommeren 2010 en produktionsstigning på mellem 6 og 14 pct. I stedet ventes den nu at blive ca. 1 pct. Aktuelt betyder det, at prisen på Fonterrabørsen, hvor New Zealand afsætter en stor del af sine produkter, er fortsat med at stige. På første auktion i februar steg prisen for smørolie i gennemsnit 9,2 pct, medens skummetmælkspulver steg med 8,5 pct. På næste auktion d. 15. februar ventes en konsolidering af det aktuelle niveau, men ikke yderligere store stigninger.

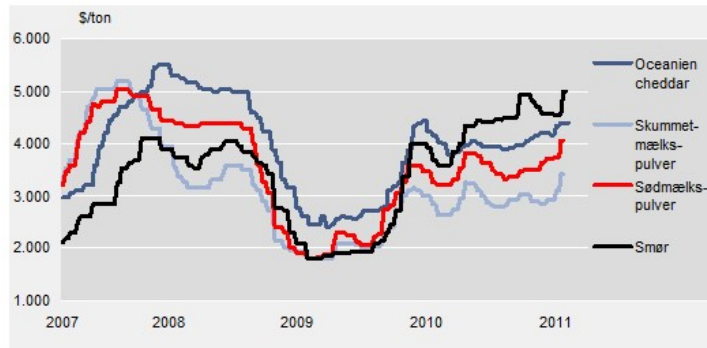
Den australske mælkeproduktion har også problemer med La Niña. I Victoria, som står for 60 pct. af mælkeproduktionen, nyder man godt af den øgede nedbør. Men længere mod nord begrænser oversvømmelser og mangel på kvier mælkeproduktionen. I Vestaustralien er der tørkeproblemer, hvilket medfører nedgang i produktionen. Årets produktion forventes at blive 9 mia. liter ligesom sidste år.

Vejret påvirker også produktionsforholdene i Sydafrika med storme og oversvømmelser, og det samme er tilfældet i visse regioner i Brasilien, der i øvrigt i kraft af den stærke økonomiske udvikling støvsuger regionen for eksportprodukter til trods for en kraftigt stigende lokal mælkeproduktion.

Samtidig med stigningen i produktionen forudsiger USDA stigende priser for færdigvarerne, hvilket fører til stigende afregningspris for mælken, nemlig til et niveau der er ca. 10 pct. højere end prisen i 2010. Det skulle give en gennemsnitlig mælkepris i USA mellem 17,70 og 18,40 USD pr. cwt., svarende til 2,19 – 2,27 kr. pr. kg ved kurs 5,60.

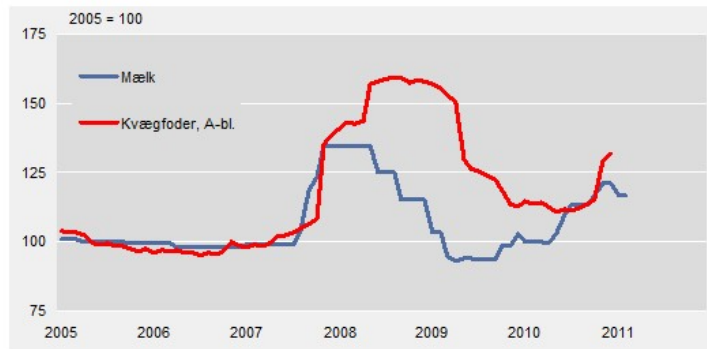
Selv om mælkeproduktionen stiger i USA og i EU, opvejes dette af dels problemerne på den sydlige halvkugle, dels af den fortsat solide efterspørgsel fra lande som Kina og Rusland. Samtidig har svigtende mælkeproduktion i Japan, Sydkorea, Pakistan og Rusland øget importbehovet der. Dette får, som vi kan se af følgende figur over verdensmarkedspriserne, disse til at stige. Forventningen er dog, at disse prisstigninger nu er ved at flade ud. Dels er der loft over købekraften i en del markeder, dels kan efterspørgslen fra Rusland hurtigt ændre sig grundet politiske indgreb. Endelig er der den velkendte uro syd for Middelhavet. Hvor en række lande er store importører af især mælkepulver. Det vil dog ikke umiddelbart føre til voldsomme prisfald, men med et stigende udbud fra Oceanien i efteråret må det ventes, at prisniveauet svækkes til den tid. Hele vejen gennem den europæiske højsæson er der dog ikke udsigt til andet end stabilitet på det aktuelle meget høje niveau.

Verdensmarkedsprisen på udvalgte mejeriprodukter til uge 5 2011

I EU fortsætter mælkeproduktionen med at stige. De seneste tal viser dog, at den kraftige vækst i eftersommeren ikke helt har kunnet holde stand. Kommissionen opgjorde 2. februar indvejen i de første 8 måneder af kvoteåret til en vækst på + 2,2 pct., lidt mindre end måneden før. Med den stigende mælkeindvejning er det flere lande, der nærmer sig grænsen for betaling af superafgift i år. Det gælder Holland, Danmark, Østrig og Irland. Derimod ser det ud til, at Tyskland netop undgår at komme i afgiftsbetaling. Derudover er der fortsat en række lande, der øger mælkeproduktionen, men uden at kunne indhente tidligere tiders underskridelse af kvoterne. Det gælder særligt Frankrig og UK. Der er i januar i UK indvejet 4 pct. mere end sidste år, hvor vinteren var hårdere, og 2,5 pct. mere end gennemsnittet af de foregående 3 år.

Prisudvikling i mælkeproduktionen, indekseret

Oksekød

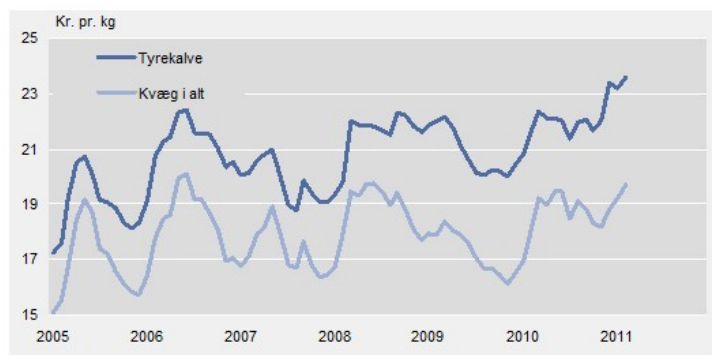
Markedet for oksekød har været meget stærkt i 2010, og der er udsigt til endnu højere priser i 2011. Dermed er prisfaldet fra sidst i 2008 og 2009 for længst indhentet, og specielt uden for EU er priserne steget kraftigt siden 2009.

FAOs prisindeks for alle kødprodukter ligger på 166 og er dermed næsten på højde med toppunktet fra sommeren 2008, hvor indekset var 170.

Kombinationen af faldende eksport fra Argentina og Uruguay samt åbningen af det tyrkiske marked og gode afsætningsmuligheder til Rusland har været med til at styrke priserne i EU.

I 2011 er der udsigt til et fald i produktionen i EU. Forbruget forventes også at blive reduceret blandt andet på grund af finansielle stramninger i flere lande. Samtidig forventes der dog en god afsætning til lande uden for EU, og dermed er der udsigt til højere danske priser i 2011 end i 2010.

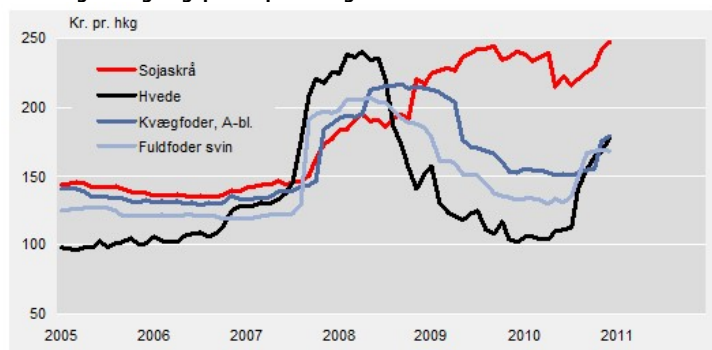
Afregningspriser for oksekød i Danmark

Foderpriser

Mange danske landmænd tegnede foderkontrakter inden priserne steg i 2010. Det har betydet, at de afregnede priser i understående graf ikke er steget nær så meget som kornpriserne på de internationale børsmarkeder. Men efterhånden som kontrakterne udløber, vil prisniveauet stige yderligere, og da sojaprisen ligeledes er steget i de sidste par måneder, vil det øge foderomkostningerne i den animalske produktion i første halvdel af 2011.

Udvikling i afregningsprisen på udvalgte danske foderstoffer

Den brasilianske sojahøst forventes at blive rekordstor, og selvom der fortsat er tørkerisiko i Argentina, forventes der også en rigtig god høst her. Sojaprisen har i nogen grad fulgt med majspriserne opad på de internationale afgrødebørser i den seneste tid. De høje majspriser gør det attraktivt at dyrke majs i stedet for soja, og hvis der bliver tilsået et mindre areal med soja til næste sæson, vil det medvirke til at trække proteinprisen op. Ligeledes betyder de høje energipriser, at majs- og sojaprodukter bliver attraktive alternativer til olie og dermed øges efterspørgslen.

Fra september 2010 til januar 2011 har Kina købt 64 pct. af den soja, der er blevet handlet på verdensmarkedet, og den kinesiske efterspørgsel forventes at stige i takt med den generelle økonomiske udvikling i landet. Så selvom den kommende sojaproduktion ser ud til at blive rekordstor, har det ikke fået den danske afregningspris til at falde, tværtimod forventes den at stige moderat i den kommende tid.

Handelsøgning

De høje kornpriser har medført en stor efterspørgsel på gødning. Da energipriserne samtidig er høje, og der er meget begrænset konkurrence på det internationale gødningsmarked, forventes priserne at stige i begyndelsen af 2011 og herefter stabilisere sig på det høje niveau.